

MODERN & CASUAL AAN DE MÉDITERRANÉE

Tel Aviv

De meeste bezoekers gaan vanuit de luchthaven van Tel Aviv rechtstreeks naar de beroemde plekken van Israël: Jeruzalem, Bethlehem, de Dode Zee. De tweede stad van het land mag dan geen bijbelse historie te bieden hebben, Tel Aviv is zeker een bezoek waard.

Op de Carmel-markt is het redelijk rustig 's ochtends vroeg. De marktkooplui maken een praatje met elkaar of met klanten en de uitgestalde waren worden nog niet luidkeels aangeprezen. Komend vanaf het Star of David Plein komen we eerst bij de stallen met kleding, keukenwaren, speelgoed en wat dies meer zij. Na een eindje lopen doemen echter de kleuren van prachtig rijp fruit en groenten op. Voor elke kookliefhebber is dit een paradijs. Je zou meteen tassen willen volladen met al dit zongerijpte heerlijks en de keuken in willen duiken. Al even kleurrijk zijn de vele kramen met snoep. Probeer hier kinderen maar eens doorheen te slepen zonder te bezwijken voor hun gulzige blikken. In een andere kraam staan twee vrouwen met hoofddoek vers pitabrood te maken. De een weet kunstig van een stukje deeg een platte ronde lap te maken, de ander bakt deze op een bolle kookplaat. De vrouwen zijn Druzen, weet Doron, onze gids, te vertellen. Hun geloof is mysterieus en alleen door geboorte kun je deel uitmaken van de Druzische gemeenschap. Om hun religie en zijn vele mysteries te beschermen – ook nu nog is er weinig bekend over dit geloof –

gaan de Druzen zoveel mogelijk op in het land waar ze wonen. In tegenstelling tot de Arabische bevolking van Israël vervullen de Druzen dan ook de dienstplicht. Ze beschouwen zichzelf veelal niet als van Arabische herkomst en een groot verschil met de Arabische volkeren is ook de volstrekte gelijkheid tussen man en vrouw onder de Druzen. Veel van de marktkooplui willen niet op de foto, maar de Druzische vrouwen hebben er gelukkig geen enkel probleem mee. Onverstoorbaar wordt de ene na de andere pita gebakken.

Koffie met opera-aria's

In de zijstraatjes van de markt bevinden zich allerlei bijzondere zaakjes. Zoals het Coffee Lab. Eigenaar Amir raakte tijdens een bezoek aan Amsterdam geïnspireerd en opende hier zijn koffiewinkel met vele soorten koffie die ze zelf branden, maar waar ook ter plekke een heerlijke espresso of cappuccino kan worden gedronken. Een vol terras in weer een ander straatje behoort bij Doron's Humus. Een eetgelegenheid met sinds 1937 slechts één product: inderdaad, humus. Of Café Cohen, een klein koffieshopje waarvan de al wat oudere eigenaar met een guitige blik voortdurend in opera-aria's uitbarst. Niet ver van de Carmel-markt bevindt zich Nachalat Benjamin, de kunstmarkt. Had ik gerekend op veel

Voor elke kookliefhebber is dit een paradijs. Je zou meteen je tassen willen volladen met al dit zongerijpte heerlijks

Het weekend valt in Israël vanwege de sabbat op vrijdag en zaterdag en het is deze vrijdag, waarop de temperaturen richting dertig graden gaan, druk aan het langgerekte strand van Tel Aviv. Ondanks de ligging in het centrum van de stad zijn er opmerkelijk weinig strandtenten en is het verschoond gebleven van de gebruikelijke onzinnige boulevardwinkels. Onzichtbare lijnen verdelen het strand in doelgroepen: jongeren, stellen, gezinnen. De zee loopt langzaam af, dus ideaal voor kinderen, maar ook wie wil (kite)surfen kan hier aan zijn trekken komen. Er wordt druk gepicknickt, gezwommen, gezond en natuurlijk gedronken >

(zichtbare) beveiliging in de stad, dit is de enige keer dat we ermee zullen worden geconfronteerd. Er wordt een vluchtige blik in mijn rugzak geworpen. Reken er niet op hier de nieuwe Andy Warhol of Damien Hirst te ontdekken, want bij het gros van de stallen wordt toch eerder huisvlijt verkocht. Juwelen zijn er daarentegen in vele soorten en maten, alle door de ontwerpers zelf gemaakt, want dat is een vereiste om op deze markt te mogen staan.

Linkerpagina: hangende sinaasappelboom in het oude centrum van Jaffa, een symbool van de stad, die vroeger bekendstond om zijn sinaasappelen. Boven: Druzische vrouwen maken pitabrood op de Carmel-markt. Onder: het stadsstrand van Tel Aviv.

en gegeten op de terrassen. Toeristen zijn over het algemeen makkelijk aan te wijzen tussen de gebronsde Israëli's. In een stad met zo'n warm klimaat behoort de gang naar het strand tot het dagelijks leven van zijn bewoners.

Uitgaansavond

Met het vallen van de avond begint de sabbat. In ons hotel is de sabbatlift in werking gesteld, die de komende 24 uur stopt op elke verdieping zonder dat een knop hoeft te worden aangeraakt, wat voor orthodoxe joden op de rustdag verboden is. Ook de automatische draaideur heeft even rust om geloofsredenen. Aangekomen in de Port of Tel Aviv, een verbouwd havencomplex met restaurants, bars, winkels en galeries, is weinig te merken van een sabbat. Voor veel inwoners van het seculiere Tel Aviv is dit een uitgaansavond. Restaurant Boya is dan ook afgeladen vol. Onze gids, Doron, heeft ons al gewaarschuwd: eet niet te veel van de appetizers in Tel Aviv, want daarna volgt nog een flink hoofdgerecht. Inderdaad staat de tafel al snel vol met allerlei lekkere hapjes en is het lastig om ons in te houden. En Doron krijgt gelijk, het hoofdgerecht blijkt veel te veel. Een goede les voor de volgende avonden, want telkens komen de voorgerechten overvloedig op tafel.

Inmiddels is het oude station gerestaureerd en vonden galeries, winkeltjes en trendy restaurants er onderdak

Tel Aviv is pas honderd jaar oud, ontstaan uit de eerste joodse nederzetting ten noorden van de historische stad Jaffa, wat nu de huidige wijk Neve Tzedek is. Eens de plek voor Russische immigranten, later een geheel vervallen wijk, is Neve Tzedek nu een geliefd oord onder de liberale gemeenschap en veel kunstenaars hebben hier hun domicilie gevonden. Wie er nu een huis wil kopen, moet flink in de buidel tasten. De buurt straalt een bijna dorpse sfeer uit met zijn laagbouw en smalle straatjes. Een mooie plek voor een ochtendkoffie op het terras, maar ook voor een lunch of om te shoppen in de vaak bijzondere winkeltjes. Een geliefd uitje voor de sabbat blijkt Hatachana, het oude treinstation, dat direct naast Neve Tzedek ligt. Na 1948, toen de staat Israël in Tel Aviv werd uitgeroepen, konden er geen treinen meer naar Oost-Jeruzalem rijden, dat pas in

1967 deel ging uitmaken van Israël. Het station raakte in onbruik. Inmiddels is het complex gerestaureerd en hebben galeries, winkeltjes en restaurants er onderdak gevonden. De urban professionals kunnen hier shoppen om daarna in een van de trendy gelegenheden te lunchen. Niet kosher, want kosher restaurants zijn tijdens de sabbat gesloten. Maar van kosher schijnt Tel Aviv niet zo wakker te liggen: op veel menukaarten kun je spareribs en garnalen aantreffen.

Vrolijke boel

Met het ondergaan van de zon eindigt de sabbat en veel bewoners moeten de volgende ochtend weer aan het werk. In restaurant Kimmel is het dan ook vrij rustig. In een soort Zuid-Frans aandoende ambiance worden hier uitstekende gerechten geserveerd. We weten de inmiddels bekende tafel vol appetizers – deels – te weerstaan om ten volle te kunnen genieten van de volgende gangen. Onze gids wil ons vanavond nog een bijzondere uitgaansgelegenheid laten zien, heeft hij eerder al aangekondigd: La Terrasse. Nu de sabbat voorbij is, kunnen de religieuze >

Linkerpagina boven: dans en muziek bij het strand; daaronder: beeld van Meir Dizengoff, de eerste burgemeester van Tel Aviv, op Rothschild Boulevard. Deze pagina: Carmelmarkt; straatje in het oude centrum van Jaffa.

joden ook weer uitgaan en La Terrasse is een van de plekken daarvoor. Aan lange tafels wordt kosher gegeten en gedronken, achterin hangt een groot scherm. We moeten nog even wachten, vertelt Doron, zo rond half twaalf gaat hier het feest pas echt beginnen. En inderdaad, dan raakt het dansvloertje vol. Twee meisjes beginnen vol overgave mee te zingen met de karaoketeksten die inmiddels op het scherm verschijnen.

Na wat shots van de barkeeper hebben we de moed verzameld om ons richting de dansvloer te begeven. Het zijn voornamelijk vrouwen die dansen en wij, als duidelijke niet-inwoners van de stad, blijken geliefde prooi om op de dansvloer te worden gesleept. Het is een vrolijke boel. De inwoners van Tel Aviv blijken wel van een feestje te houden.

Cultureel hoogtepunt

In mijn hoofd blijkt het niet gemakkelijk om het weekend te verschuiven. De zondag is een dag van volle bedrijvigheid terwijl mijn bioritme nog op weekend staat. Maar in het historische centrum van Jaffa, dat aan Tel Aviv grenst, is het

Wij blijken als duidelijke niet-inwoners van de stad geliefde prooi om op de dansvloer te worden gesleept

's ochtends nog vrij rustig. Alleen kunstenaars mogen de fraaie eeuwenoude huizen bewonen in de autovrije oude stad. Uiteraard zijn hier dan ook nog de nodige galeries te vinden, maar cultureel hoogtepunt is het Ilana Goor Museum. In het museum-annex-woonhuis hangen en staan werken van deze beeldend kunstenares zelf en uit haar collectie. Helaas krijgen we Ilana zelf niet te zien, maar vele afbeeldingen van haar sieren de muren, gefotografeerd met staatshoofden als Bill Clinton en andere beroemdheden. Direct buiten het oude centrum is het inmiddels een drukte van belang. Jaffa en Tel Aviv lijken twee totaal verschillende werelden. Is Tel Aviv als een moderne westerse stad, de sfeer in Jaffa is Midden-Oosters. Zo doet de enorme overdekte vlooiemarkt denken aan een kashba, inclusief de bijbehorende verkopers, die maar met moeite af te schudden zijn.

Het valt ook op dat in Jaffa veel meer Arabieren rondlopen dan we in Tel Aviv hebben gezien, wat bijdraagt aan het Midden-Oosterse gehalte.

De witte stad

De laatste attractie voor vertrek is 'De witte stad', de buurt rond Rothschild Boulevard, onderdeel van het Unesco Werelderfgoed. Toen in 1933 de Bauhaus-opleiding in

Duitsland op last van de nazi's werd gesloten – het socialistische karakter stond de nazi's tegen – vluchtte een aantal studenten naar Tel Aviv. Ze konden in de snelgroeiende stad hun idealen in praktijk brengen, wat de grootste verzameling Bauhaus-huizen ter wereld opleverde. De stijl kenmerkt zich door strakke lijnen en het ontbreken van versieringen en door vernieuwende bouwkundige ideeën waardoor in het warme Tel Aviv de hitte zoveel mogelijk buiten gehouden kon worden. De Bauhaus-huizen liggen veelal aan de lommerrijke Rothschild Boulevard, een van de mooiste plekken van de stad. Maar zoals het in Tel Aviv gaat, worden aan dezelfde straat ook skyscrapers van tientallen verdiepingen hoog gebouwd. Zoals een nog op te trekken woontoren van 32 verdiepingen, ontworpen door de beroemde Amerikaanse architect Richard Meier. Maar om het erfgoed te behouden, is de ontwikkelaar van de nieuwbouw verplicht een eraastgelegen historisch pand piekfijn te restaureren. Op het vliegveld zien we voor het eerst een groep orthodoxe joodse mannen, gekleed in zwart, hoed op het hoofd. Ik had ze al veel verwacht, zoals in New York waar ze bij het straatbeeld horen. Maar in het hedonistische Tel Aviv zullen ze zich waarschijnlijk niet erg thuis voelen en kiezen voor een bestaan in een religieuzer deel van het land. Alweer een vooronderstelling die niet bleek te kloppen. •

Linksboven: kraampjes in de Port of Tel Aviv, een populaire plek op de sabbat. Rechterpagina boven: de grote overdekte vlooiemarkt in Jaffa, die doet denken aan een kashba; onder: backgammon aan het strand.

• **Boya**

Gezellig, groot restaurant in de Port of Tel Aviv.
Tel. +972 3 5446166, www.boya.co.il.

• **La Terrasse**

Kosher restaurant/bar in Neve Tzedek met een groot terras en dito videoscherm waar op zaterdagavond de religieuze jeugd van Tel Aviv uitgaat.
Ahad Ha'am Street 14, Tel Aviv, tel. +972 3 5108000,
www.rol.co.il/mm.

• **Nana**

Aangenaam, romantisch restaurant in Neve Tzedek.
Echad Haam Street, Tel Aviv, tel. +972 3 5161915,
www.pri-hagefen.co.il.

• **Shoska Shvili**

Tapasbar in het voormalige station met mooi gelegen terras.
Tel. +972 3 5160008.

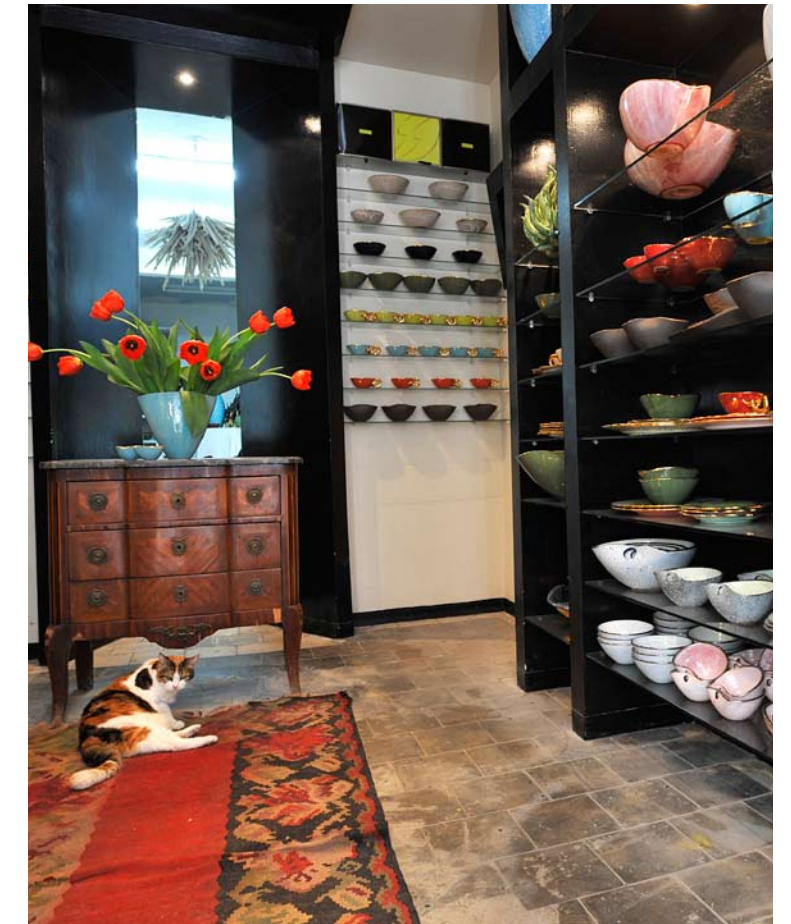
Shoppen

• **Sheinkin Street**

De bekendste winkelstraat van Tel Aviv. Voornamelijk streetwear en veel damesschoenen.

• **Hatachana**

Het verbouwde voormalige station herbergt allerlei winkels. Van kleding – zowel dames als heren – schoenen en juwelen tot een souvenirshop met alle denkbare souvenirs die met Tel Aviv te maken

TIPS & ADRESSEN

Slapen & Tours

De website www.goisrael.nl van het Israëlische Bureau voor Toerisme biedt zeer uitgebreide informatie, inclusief links naar accommodaties.

De WV van Tel Aviv biedt vier verschillende, gratis rondleidingen met thema's als Jaffa of Nightlife. Aanmelden is niet nodig. Voor meer informatie zie de folders in de hotels.

Eten & Drinken

• **Coffee Lab**

Charmant koffiezaakje vlakbij de Carmel-markt. De eigenaar heeft zich laten inspireren door koffiewinkels in Amsterdam.
Hoek Carmel-markt/Rabbi Meir Street, Tel Aviv, coffeelab.co.il.

• **Café Cohen**

Koffie drinken terwijl eigenaar Shlomo in opera-aria's uitbarst.
Yishcon Street 32, Tel Aviv.

• **Dr. Shakshuka**

Eenvoudig, prima restaurant in Jaffa met een ruim terras in een passage.
Beit Eshel Street 3, Jaffa, tel. + 972 3 5186560.

• **Kimmel**

Frans aandoend restaurant, uitstekend eten.
Hashahar Street 6, Tel Aviv, tel. +972 3 5105204.

• **Nanuchka**

Trendy, drukke plek om te genieten van de Georgische keuken of wat te drinken in de bar. Uitbundige sfeer.
Lilienblum Street 30, Tel Aviv, tel. + 972 3 5162254.

• **Glidat Savta** (Grootmoeders ijs)

Voor uitstekend kosher ijs of een heerlijke koffie, met een erg leuk terrasje, in Neve Tzedek.
Yehieli Street 9, Tel Aviv.

hebben. Ook vind je hier een winkel met allerlei denk-/behendigheidspeletjes à la de Rubiks-kubus, veelal mooi uitgevoerd in hout. Voor huidproducten of een behandeling kun je terecht bij Ahava, een exclusief cosmeticamerk dat voor zijn producten gebruikmaakt van Dode Zee-mineralen.

• **Kikar Hamedina**

Het ronde Hamedina Plein wordt omzoomd door de exclusiefste winkels van Tel Aviv, met kleding, schoenen en juwelen. Je kunt hier

high street fashion van merken als Chanel en Gucci vinden, naast werk van Israëliëse ontwerpers. Naar verluidt is hier het duurste onroerend goed van Israël te vinden.

• **Samy D.**

De in Frankrijk geboren Samy D. maakt kunstige, kleurrijke objecten van keramiek, met opdrachtgevers als het Ritz Carlton Hong Kong en de First Class van El Al.
Samy D., Shabazi Street 56, Neve Tzedek, Tel Aviv, www.samy-d.com.

• **Beit Uriel**

Beit Uriel verkoopt allerlei zaken voor het interieur, van meubelen tot kunstbloemen en serviezen, alles vooral in romantische stijl. In de etalage staat een originele Citroën Traction Avant, die voor 108.000 shekel (20.000 euro) kan worden meegenomen.
Uriel Acosta Street 7, Tel Aviv,
www.beituriel.co.il (alleen in Hebreeuws).

GOUDEN JOIE TIP

• **Dallal**

Een van de beste restaurants in Neve Tzedek. Modern en charmant ingericht, alles vers bereid. Met een fraaie patio.
Shabazi Street 10, Tel Aviv, tel. +972 3 5109292, www.dallal.info.